

LASTEN MUUSEOKIERROS

TERVETULOA POHJOIS-KARJALAN MUSEO HILMAN LASTEN KIERROKSELLE!

ALUKSI

Kierroksen tarkoituksena on tutustua museoon ja harjoitella museossa olemista ja tutustua valikoituun kohteisiin. Voitte käyttää lasten kierroksen seikkailukäsikirjaa sekä seikkailukarttaa apunanne kierroksen ohjaamisessa. Jokaisesta kohteesta on kirjattu lapsia kiinnostavia seikkoja. Voitte halutessanne myös muokata kierrosta lasten kiinnostuksenvbkohteiden, ikätason sekä käytettävissänne olevan ajan mukaan.

Kierroksen aikana jokaisen kohteen jälkeen tarkastellaan karttaa ja kerätään jokaisesta kohteesta kirjain, joista muodostuu kierrokseen liittyvä sana. Voitte käyttää kirjainten kirjoittamiseen infosta käsikirjan ja kartan mukana saatavaa pyyhittävää tussia. Voitte myös toteuttaa kierroksen ilman kirjainten keräämistä.

Museosta löytyy esineitä, joita saa koskettaa ja kokeilla. Esineet on merkitty Rauni-Rotan kuvalla.

Kierros alkaa yläkerrasta, portaiden läheltä löytyvästä tilasta, josta löytyvät penkit nuotion ympäriltä. Voitte keskustella ennen kierroksen alkua museokäyttäytymisestä ja käydä läpi kuinka kartan avulla etsitään seuraavat kohteet.

MITEN KÄYTTÄYDYN MUSEOSSA?

Liikutaan kävellen

Annetaan rauha muille museovieraille

Puhutaan rauhallisesti

Kosketaan vain kohteisiin, joihin Rauni-Rotta antaa luvan

NUOTIOPIIRI

Jääkaudella Pohjois-Eurooppaa peitti jopa kolmen kilometrin paksuinen jää. Kun yksi nelikerroksinen kerrostalo on noin 20 metriä korkea, jää oli yhtä paksua kuin jopa 150 kerrostaloa päällekkäin. Se painoi niin paljon, että maanpinta painui alaspäin, ja alkoi nousta jään sulettua.

Ensimmäiset ihmiset saapuivat asumaan Pohjois-Karjalaan tuhansia vuosia sitten, kun jääpeite alkoi sulamaan. Ympärillänne voitte nähdä esineitä, joita ihmiset ovat alueella käyttäneet.

Millaisia esineitä näette? Näyttääkö jokin niistä tutulta? Mihin niitä on voinut käyttää?

Kerätään kirjain **R** karttaan

ORAVANNAHAT

Tiedätkö, mitä ihmiset ovat käyttäneet rahana?

Seinällä näette nipun oravannahkoja, niitä saa kosketella.

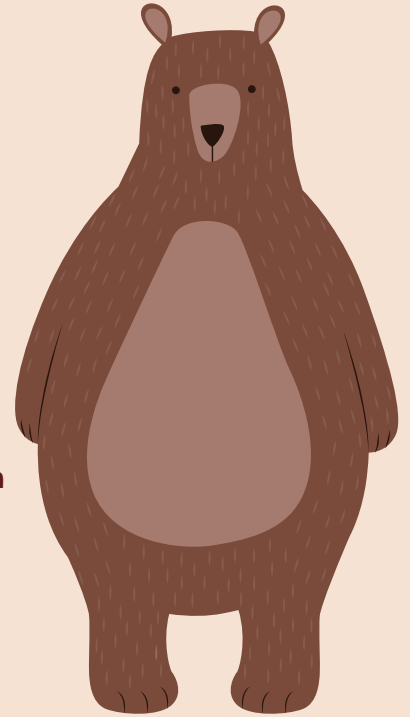
Oravannahat toimivat esihistoriallisella ajalla rahan korvikkeena eli ihmiset saattoivat maksaa ostoksiaan niillä. Suomen kielessä oleva sana "raha" viittaaakin turkikseen, ensisijaisesti juuri oravannahkaan.

Tiesittekö, että myös Kiihtelysvaara viittaa oravannahkoihin? Kiihtelys on vanhanaikainen suomen kielen sana ja sillä tarkoitettiin 40 oravannahkan nippua. Kiihtelysvaara lieneekin ollut keskeinen turkisten pyyntialue.

Kerätään kirjain **A** karttaan

KARHUT

Karhu on Suomen kansalliseläin, johon on liittynyt ja liittyy edelleen vahvaa perinnekulttuuria. Karhun metsästyksen liittyvät perinteet elävät edelleen esimerkiksi karhun kaadon kunniaksi järjestettävien karhupeijaisten kautta. Alun perin peijaisissa kokoonnuttiin yhteen syömään, juomaan ja juhlimaan kaadetun karhun elämää. Karhun pää asetettiin kunniapaikalle, ja sen lihasta valmistettiin yhteinen ateria.

Onko kukaan nähnyt karhua, esimerkiksi eläinpuistossa?
Millaista ääntä karhut pitävät?

Millaisia eri nimiä tiedätte karhulle? (Otso, mesikämmen, metsän kuningas, mettänäijä)

Kerätään kirjain **U** karttaan

KANSANKULTTUURI-HUONE

Tässä tilassa esitellään aivan tavallisten ihmisten tavaroita. Ennen lähes kaikki esineet tehtiin itse ja pääasiallinen materiaali oli puu. Tavaroita ei välttämättä myöskään ostettu kaupasta vaan esimerkiksi kenkiä valmistava suutari, vaatteita valmistava räätäli ja metallisia tavaroita takova seppä kiersivät ihmisten kodeissa. Esimerkiksi suutari ja hänen oppipoikansa saattoivat asua perheen luona niin kauan, että kaikille perheenjäsenille oli valmistettu kengät. Tällöin suutarille tarjottiin palkan lisäksi myös yösija sekä ruoka.

Tunnistatteko esineitä? Mihin niitä on käytetty?

Kerätään kirjain **N** karttaan

LAPSEN REIKÄTUOLI ELI REIKÄRAHI

Lapset olivat ennen mukana kotiväen askareissa eikä heitä viety nykypäivän tavoin päiväkotiin. Lapsi saatettiin asettaa seisomaan reiällisen jakkaran keskelle, jolloin aikuiset saivat tehdä rauhassa muita kotitöitä. Erityisen tärkeä reikätuoli oli sen takia, ettei lapsi päässyt silloin polttamaan sormiaan avonaiseen uunin tulisijaan. Uunit olivat kooltaan valtavia, jotta niiden lämpö riitti pitämään kokonaisen tuvan lämpimänä. Ihmiset myös nukkuivat mielellään uunin päällä, sillä se oli lämmityksen jälkeen mukavan lämmin paikka.

Kerätään kirjain **I** karttaan

SAUNA

Tiedätkö mitä savusaunalla tarkoitetaan tai miksihän tämän saunan seinät ovat niin mustat? Savusaunassa ei ollut vielä savupiippua, joten kaikki savu kiukaasta tuli saunan sisälle ja värjäsi saunan sisäseinät. Sauna ei ollut menneisyyden ihmisille ainoastaan kylpemistä varten vaan siellä myös hoidettiin sairaita, kuivattiin ruokaa, synnytettiin lapset ja pestiin pyykkiä.

Kansanuskomuksissa tontut olivat saunan vartijoita, jotka olivat yleensä pieniä harmaanuttuisia ukkoja. Tontut suojelivat saunarakennusta tulipaloilta ja muilta vastoinikäymisiltä, mutta ne myös vahtivat, että saunassa käyttydyttiin hyvin. Saunaan piti jättää aina lämpöä myös tontulle eikä saunassa saanut saunoa liian pitkään. Tonttu menikin kylpemään talon muiden asukkaiden jälkeen, jolloin saunasta saattoi kuulua saunomisen ääniä. Tontut liikkuvat erityisesti yöaikaan ja ihmiset näkivät niitä harvoin.

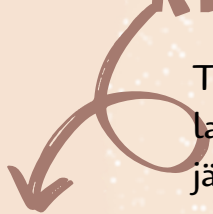

Kuka pitää saunomisesta? Millaisissa saunoissa olet käynyt? Oletko kuullut saunatontun ääniä?

Kerätään kirjain **R** karttaan

Tässä välissä voitte vierailla saunan vieressä olevassa lastenhuoneessa, jossa voitte arvailla elämisen ääniä oranssissa laatikossa oleviä vihreitä nappuloita painamalla sekä tutkia luukuista löytyviä vanhoja esineitä.

KIERROS JATKUU!

Talojen pienoismalleja löytyy niin lastenhuoneen vierestä kuin metsän jälkeen, josta löytyy Bomban talo.

PIENOISMALLIT

Talonpoikaistalon pihapiiri koostui useista rakennuksista. Asuinrakennuksen lisäksi pihapiirissä oli yleensä aittoja, navetta, sauna ja vinttikaivo. Asuinrakennus koostui suuresta huoneesta, jota kutsuttiin tuvaksi eikä talossa ollut välttämättä ollenkaan muita huoneita. Tällöin koko suuri perhe asui samassa huoneessa. Kesällä saatiin lisää tilaa, kun osa pihapiirin aitoista otettiin nukkumakäyttöön. Nukkumisen lisäksi aittoja käytettiin esimerkiksi varastoina ja työtiloina.

Missä päin taloa sinä viihtyisit?

Löydätkö asuinrakennuksen tuvan?

Kerätään kirjain

karttaan

Tässä välissä voitte vierailla saunan vieressä olevassa lastenhuoneessa, jossa voitte arvailla elämisen ääniä nappuloita painamalla ja tutkia luukuista löytyviä vanhoja esineitä.

ORTODOKSISTEN KARJALAISTEN PUVUT

Nämä värikkäät puvut olivat oman aikansa käsityötaidonnäytteitä. Lähes kaikki vaatteet valmistettiin itse ja ainoastaan hienoimpia juhlavaatteita varten ostettiin mahdollisesti valmista kangasta kauppiaalta.

Karjalaisnaisten puvuista kävi myös ilmi, oliko nainen naimisissa vai ei. Naimattomat naiset käyttivät huivimaista päähinettä, joka muuttui kokopäähineeksi avioliiton myötä.

Kerätään kirjain **T** karttaan

METSÄ

Metsä on ollut valtavan tärkeä osa menneisyyden ihmisten elämää.

Metsistä on saatu sieniä, marjoja ja erilaisia hyötykasveja ja siellä on metsästetty. Teollistumisen jälkeen metsistä tuli tärkeitä puuteollisuuden raaka-ainevarantojen takia.

Tunnistatteko metsässä asustavia eläimiä?

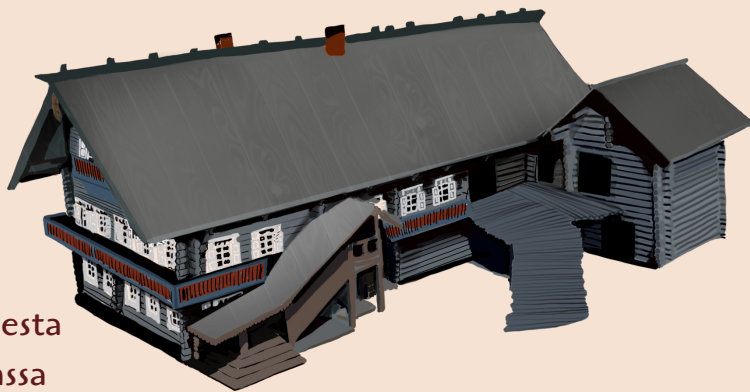
Psst... Hirvi, susi, ilves,
orava, metso, teeri, tilhi,
varis ja koppelo

Pohjois-Karjalan maakuntaeläin on karhu.

Alueen maakuntaeläimenä tunnetaan puolestaan käki, jonka kukkuva ääni on varmasti monille tuttu. Vanha kansa yhdisti käen kukuntaan erilaisia uskomuksia ja ennustuksia. Käen kukunnasta saatettiin päätellä esimerkiksi sitä, kuinka pitkä aika on avioliittoon pääsyyn tai kuinka monta elinvuotta on jäljellä.

Kerätään kirjan **T** karttaan

BOMBAN TALO

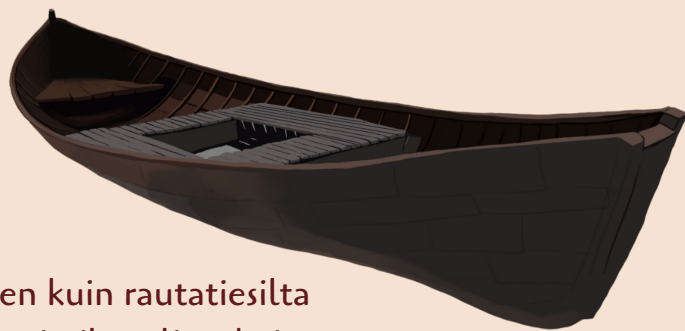

Karjalantalo poikkesi läntisemmästä asutuksesta siinä, että eläinsuojat sijaitsivat ihmisten kanssa samassa rakennuksessa. Kolmekerroksisen talon ensimmäinen kerros olikin varattu pääosin eläimiä varten. Tämä talo on kopio vuonna 1855 Jegor Bombinin rakennuttamasta talosta, joka sijaitsee Venäjän Karjalan Suojärvellä.

Onko Bomban talo sinulle tuttu?

YLI~~S~~OUTAJAN SILTA

Joensuussa oli pitkään ainoastaan yksi silta ennen kuin rautatiesilta rakennettiin hieman yli 100 vuotta sitten. Rautatiesilta oli tarkoitettu ainoastaan junia varten, mutta ihmiset kuljivat sitä pitkin myös jalan ja polkupyörillä. Tämän takia siltaan lisättiin myöhemmin jalkakäytävä. Pielisjoen ylittäminen oli siis vaikeaa, koska siltoja oli vain vähän. Tätä pyrittiin helpottamaan venekuljetuksien avulla.

Joensuun kaupunki myönsi eräänlaisia liikennöintilupia ylisoutajille, jotka kuljettivat ihmisiä soutuveneellä rannalta toiselle useassa kohdassa joen varrella. Tiesittekö muuten, että nykyinen Ylisoutajan silta on saanut nimensä Pielisjoen ylisoutajien mukaan. Kaiteen takana näette roikkumassa alkuperäisen Penttilän sahan ja keskustan välillä liikennöineen veneen.

Oletko kulkenut Ylisoutajan sillan yli? Monta siltaa Joensuussa on?

Pssst.....

Joensuun keskusta-alueella on seitsemän siltaa:
Pekkalän silta, rautatiesilta,
Sirkkalän silta, Itä- ja
Länsisilta, Suvantosilta ja
Ylisoutajan silta.

Kerätään kirjain **A** karttaan

LISÄKSI.....

Seuraavaksi voitte tutustua Sortavalan pienoismalliin (ei kartassa!) ja tutkia sen kasvua sekä etsiä erilaisia taloja. Voitte pohtia millaisia perheitä taloissa on asunut, millaista työtä satamassa on tehty ja missä voisi olla paras paikka lasten leikkiä.

Lopuksi voitte kerääntyä nuotipiiriin ja tarkastaa mikä sana kohteista saaduista kirjaimista ilmestyi. Voitte keskustella lasten kanssa museokierroksesta. Mikä jäi parhaiten mieleen? Miltä tuntui käydä museossa?

Mitä jäi parhaiten mieleen?

Miltä tuntui käydä museossa?

